

treba poiskati po obrnjenem besednem redu, torej pod drugo črko: *pozajmica, književna*. Po daljšem listanju pa se bralec tudi tega navadi, saj je treba na tak način, se pravi z odvzemanjem ali dodajanjem pridevnika književni, včasih najti še nekatere druge pojme, kot npr. period in pravac (str. 344), ki ju v resnici obravnava gesla *književni period* in *književni pravac*, itd.

Neenotnost v fonetični transkripciji tujih besed je razvidna npr. ob imenu Paula Van Tiegheema, avtorja prve moderne monografije o naši stroki, ki ga Dragiša Živković zapiše van Tigem (str. 511), Zoran Konstantinović pa fan Tihém (str. 850). V bibliografijah obeh gesel o primerjalni književnosti navajata pisca samo francosko izdajo njegove *La Littérature comparée* iz l. 1931, Gvozden Eror pa nasprotno samo srbskohrvatski prevod *Uporedna književnost* iz l. 1955. V geslu *komparativna književnost* je omenjen Marius-François Guyard, čigar ime zapiše Koljević kar M. F. Gijon, pri čemer gre očitno za napako, ki ne zadeva samo transkripcije (pravilno bi bilo Gijar).

Medtem ko je beseda metoda v

več kot ducat primerih rabljena kot maskulinum (geslo *biografski metod* in vrsta kazalk na str. 607 in drugod), jo Milan Damjanović izjemoma uporablja kot femininum. Itd.

Primerjalna književnost kot posebna veda s samosvojo metodologijo in morda tudi teorijo je v RKT razmeroma šibko zastopana. Izmed pojmov, ki jih slovar obravnava, smo omenili skorajda vse, kar pomeni, da bi bilo možno razložiti še kar lepo število specifičnih terminov, kot denimo imagologija, literarno obzorje, posredniki, tematologija ipd. Vendar ne gre v prvi vrsti za to, da RKT do precejšnje mere zanemarja značilno izrazje te discipline; to, kar nas razočara, je očitno pomanjkanje uredniške volje, da bi bilo naše področje literarne vede prezentirano kot otipljiva celota, v kateri bi bili posamezni pojmi oz. gesla primerno izbrani, v skladnem razmerju in dopolnjujočem se odnosu, integrirani seveda v ostalo izrazje literarne vede.

Povedano pa ne velja za Konstantinovićevo osrednje geslo, ki v marsičem zapolnjuje siceršnje vrzeli v RKT.

Evald Koren

IZ REVIJ **POETICS TODAY** III/1982, IV/1983

Ta mednarodni časopis za teorijo in analizo literature in komunikacije je tudi po prvih dveh letnikih ohranil svoj izhodiščni koncept (prim. *Poetics Today I, II*, Primerjalna književnost 8, 1985, št. 1, str. 81-87). Se naprej objavlja problemsko zaokrožene številke, kjer so v ospredju vprašanja naratolo-

gije (njim je po naslovih številke posvečena petina prostora, po številu razprav pa skoraj polovica), zajeta je še problematika metafore (dve številki), vprašanjem fikcije in realnosti in s tem zvezanim problemom referencialnosti v literaturi so namenjene tri številke, dve posegata nazaj v literaturo renesanse in srednjega veka, posebne številke povzemajo problematiko filmskega diskurza, avantgarde, poezije, ironije, v za-

jetni dvojni številki, ki je sovpadala z izidom feminističnih številčk revij *Boundary 2* in *Critical Inquiry*, pa je v semiotični perspektivi zastavljeno vprašanje o zahodni kulturi in ženski. Metodološko je ta perspektiva še vedno izpostavljena, čeprav je zaznaven premik z vprašanj tekstualnosti na orientacije, kot jih pozna *reader's response criticism*, kar je značilno za premike v literarni vedi osemdesetih let. Številke, posvečene konstrukciji realnosti v prozi, vprašanju reprezentacije v moderni literaturi ter fikcionalnosti in referencialnosti, segajo v temeljno filozofsko problematiko literature in pri nekaterih avtorjih dobivajo izrazite pobude tudi iz analitične filozofije. Zanemarjeno ni niti področje deskriptivne poetike, saj je bila takšna orientacija posebej naglašena, ko so uredniki ob ustanovitvi utemeljevali smisel še enega mednarodnega časopisa za literarno vedo. Res so v osemdesetih letih postale nekatere druge revije (*Diacritics*, *Boundary 2*, *Glyph*, *Oxford Literary Review*) s svojimi teoretskimi stališči aktualnejše in vznemirljivejše, vendar je tudi *Poetics Today* sledila tem tendencam s pritokom novih stalnih sodelavcev, spremljanjem najaktualnejših teoretskih premikov v izčrpnih ocenah novih knjig in ne nazadnje že v prvi številki letnika 1982 z uvodnim člankom, v katerem I. R. Shafarevitch polemичno opozarja na historične in metodološke implikacije, ki jih sodobna literarna veda in s tem koncept revije ne more prezreti.

Predavanje I. R. Shafarevitcha z moskovskega matematičnega inštituta z naslovom *O določenih tendencah v razvoju matematike* je vključeno pod tematsko zaglavje *Semiotika socialnega diskurza*, vendar pa sega k vprašanju o epistemoloških problemih znanosti in ga je šele posredno mogoče

razumeti tudi kot polemiko z nekaterimi proklamiranimi trendi literarne vede v preteklih dveh ali treh desetletjih, zlasti s predpostavkami in uredniškimi konceptijami nekaterih revij (verjetno vsaj z Moutonovimi izdajami, kot sta *Poetics* in *Text*), ki z izpostavljanjem pojmov matematizacija, sistemskost, scientifikacija in podobnih tudi brezpogojno predpostavljajo možnost deduciranja posameznih aspektov literarne problematike iz univerzalnega teoretskega zaobjetja predmeta. Članek opozarja, da si »dejavnosti človeške kulture, če so oropane jasnega razumevanja svojih ciljev, skušajo izposoditi pomen iz drugih izvirov« (str. 8). Avtor posebej podčrtuje, da »človekove dejavnosti izgubljajo globalni cilj in postajajo brez pomena« (str. 7), da je brez cilja tudi razvoj matematike in da sama ni sposobna predvideti konsekvenc svoje dejavnosti. Shafarevitch trdi, da dva tisoč let zgodovine prepričuje, da »matematika ni sposobna formulirati neizogibnega cilja, h kateremu bi usmerila svoj lastni razvoj« (str. 8) in v tem smislu je njegovo opozorilo, da bi bilo »težko pričakovati, da bo navezava nanjo oskrbela cilj, namen ali smisel, ki ga sama ni sposobna najti« (str. 8), obligatorno tudi za samopremislek drugih znanosti. Natis tega prispevka v *Poetics Today* govori, da je uredništvo, soočeno s premiki literarnoraziskovalnih usmeritev, pripravljeno modificirati prvotne uredniške konceptije, med drugim sprejeti tudi izziv dekonstrukcionistov, katerih praksa in stališča konvergirajo s tezami Shafarevitchevega spisa. Kako so določene konceptije historično presežene, pa vendarle še dejavno prisotne, opozarja A. Goldschläger v prispevku k semiotiki avtoritarnega diskurza, za katerega ugotavlja lingvistično nereciprocnost ter dominantno ideolo-

škega in nadvladujoče moči, ki vsiljuje tišino, da polni lingvistični prostor z nepomenljivo, izpraznjeno in nediskutabilno ali nesporno besedo. Druge razprave v tej številki se zaustavljajo ob naratološki problematiki in predvsem razrešujejo vprašanje tipov romana. Eksperimentalni roman obravnava S. Rimmon-Kenan, ko govori o ambigvitetah in plurisignifikaciji narativnih nivojev v romanu *Thru* C. Brooke-Rose; o utopičnem romanu, predvsem pa o porevolucijski ruski prozi, in o razmerju te proze s sočasno ideologijo in kritiko razpravlja harwardski slavist J. Striedter; modernizma in njegovega romana se dotakneta D. W. Fokkema in D. Barton Johnson, tako da se prvi ob Gidu loteva semiotične definicije estetskega doživljanja in periodizacijskega koda modernizma, drugi pa ob Nabokovu spacialnega modeliranja in deiktičnosti; sklepni razpravi z vso resnobo pretresata narativni model detektivskega romana, J. Agasi govori o vlogi znanstvene metode v njem, ugledni lingvist T. A. Sebeok pa skupaj s H. Margolis tolmači semiotiko oken v Sherlocku Holmesu.

Ker se je v zadnjem desetletju in pol težišče raziskav očitno premaknilo na naratologijo, je toliko bolj pomembno, da prva med recenzijami opozarja na odlično teoretsko knjigo V. Forrest-Thomsonove *Poetic Artifice: A Theory of Twentieth-Century Poetry*, ki jo ocenjevalec B. McHale opredeljuje kot korektiv Jakobsonovega pristopa k vprašanju pesniške gramatike, pa tudi kot konvergentno s novejšimi teoretskimi konceptijami H. Blooma (*Anxiety of Influence*) in S. Sontag (*Against Interpretation*). M. Clark v širšem kontekstu sodobnih metodoloških tendenc v literarni vedi, še posebej v ameriških kritičnih šolah, skupaj presoja od-

mevni prevod izbranih intervjujev in drugih spisov M. Foucaulta *Power/Knowledge* in F. Jamesona *The Political Unconscious: Narrative as a Socially Symbolic Act*, ter zlasti slednjemu ob njegovem »fascinantnem eklekticizmu« in »ambiciozni metodološki širini« očita »negotovo sintezo semiotike, psihoanalize in marksizma«, ki da je nesporno žaljiva za poznavalce teh področij. M. Balova ocenjuje novi francoski prevod Aristotelove *Poetike* s predgovorom T. Todorova ter se zaustavlja ob pojmu *mimesis*, ki ga razume kot izrazito semiotični koncept. O novi teoretični paradigmi primerjalne vede piše P. Swiggers z belgijske nacionalne znanstvene ustanove v Leuvenu in ugotavlja, da današnja orientacija namesto nekdanjih atomističnih koncepcij predpostavlja strukturalni koncept, tj. da jo namesto literarnih zvez (eksporta in importa pobud) zanimajo metatekstualne relacije in namesto stikov med avtorji in deli bolj transformacije tekstov znotraj literarnih sistemov. Na zbornik v redakciji S. R. Suleiman in I. Crosman *The Reader in the Text: Essays on Audience and Interpretation*, ki je vidno zaznamoval metodološke koncepcije literarne vede v osemdesetih letih, opozarja ocena D. Lodgea, M.-L. Ryan pa na mednarodni zbornik *Le Champ sémiologique*, ki ga je pripravil A. Helbo.

Naratološka problematika je osrednje vprašanje tudi jesenske številke (1982, 4). C. van Boeckmen s semiotiko zgodbe razrešuje tipološka vprašanja proze, E. Ibsch izčrpno govori o historičnih spremembah funkcij spacialnih opisov v literarnem tekstu, R. Clark, povzemajoč freudovske sugestije, analizira narativno logiko Cooperjevega *Poslednjega Mohikanca*, ki po njegovi sodbi omogoča razlago tudi številnih drugih potez zgodnjega severnoameri-

škega pripovedništva v 19. stoletju, ta sklop pa zaključuje daljši spis o makrostrukturah konvencionalne naracije J. M. Adama. Preostale razprave izpostavljajo vprašanje jezika in teksta. A. Gardner Smith pod presenetljivim naslovom *Okultizem teksta* razmišlja o ireduktibilnih aspektih pisanja in o problemu »imagineiranega« sveta ter njegovem razmerju s konceptom realnega (zlasti ob Melvillu in Jamesu); M. McCanles zastavlja vprašanja o dialektični strukturiranosti diskurza kot polemiko s tistimi strukturalističnimi opredelitvami (zlasti z Jakobsonovimi definicijami verbalnega umetniškega diskurza), ki po njegovem ne morejo razložiti dejanske eksistence umetniškega teksta; Jakobsonovo ime pa je skupaj z Ballyjem, Riffaterom in G. Dillonom vzeto tudi v pretres T. Taylorja, avtorja ravnó tedaj izdane knjige o lingvistični teoriji in strukturalni stilistiki, ki problematizira navezavo stilistike na komunikacijsko teorijo, predvsem pa koncepcijo intersubjektivnosti. Če je Taylor s tem segal h koreninam nezadovoljstva literarne vede s stilistiko, pa se R. W. Weber pod naslovom *What the Literary Critic Can Do for the Linguist* ob romanu *Valovi* V. Woolf vprašuje o možnosti »parazitiranja« v obratni smeri. Zadnja med razpravami je osnutek integracijske semantike B. Hrushovskega, ki kaže vse karakteristike osrednje teoretske paradigme osemdesetih let, čeprav je, kot je razvidno iz uvodne opombe, avtor razvil idejo že sredi šestdesetih let, ko so »lingvistične« orientacije »komaj prisluhnile teorijam, ki so vključevale interpretacijo, upoštevale interakcijo in razumevanje (*understanding*) ter priznavale kompleksnost literarnih tekstov« (str. 59).

Novost te številke je, da ocene opozarjajo tudi na teoretska dela

v italijanščini in portugalsščini. A. L. Johnson recenzira odlično delo M. Pagninija *Pragmatica della letteratura* skupaj z delom C. di Girolama *Critica della letterarietà*, ki je ravnó tedaj izšlo tudi v angleškem prevodu, medtem ko A. Brakel piše o delu *Competência linguística e competência literária: Sobre a possibilidade de uma poética gerativa* avtorja V. M. de Aguiar e Silva, ki se vprašuje o možnostih generativne in tekstne gramatike v interpretaciji literarnih pojavov in o ustreznosti kompenziranja z metodološkimi prijemi marksizma, sociologije, hermenevtike itd. Z oceno zbornika osmega mednarodnega komparativističnega kongresa v Budimpešti je D. Fokkema poskrbel, da je problematika primerjalne vede prisotna tudi v tej številki, poznavalec filozofske problematike E. Wright pa z oceno knjige G. D. Martina *The Architecture of Experience* in debato o vlogi jezika in literature v konstruiranju sveta napoveduje nekaj naslednjih tematskih številok.

Pomladanska številka (1982, 2) namenja z razpravo M. Sternberga *Mimesis and Reported Discours* dobro četrtno celotnega obsega tisti naratološki temi, ob kateri, zlasti ob poskusih lingvistične opredelitve svobodnega indirektnega govora, so se že prej na straneh revije razhajala stališča. Sternberg si zato tudi pri zastavitvi vprašanja o direktnem stilu, ki po njegovem prepričanju sploh ne more biti strogo razmejen od indirektnih form, prizadeva združiti formalni in reprezentacijski kriterij. Omeniti velja, da problematizira pojem *diegesis* kot razločevalno kategorijo in da se mu zdi ustreznejše govoriti o reproduktivni oziroma neproduktivni ali distinktivni oziroma nedistinktivni mimesis. V območje naratologije sodi tudi problematika filma, Raymond Durnant pa se

je v spisu *The Quick Brown Fox Jumps Over the Clumsy Tank* zastavil predvsem ob semantični kompleksnosti in ob referenčnih okvirih tega medija. Preostalih šest razprav opozarja na aktualnost vprašanj recepcije, bralca in psihoanalize. R. Rogers, ki je znan predvsem po interpretacijah metafore s psihoanalitičnega stališča, v svojem – kot ga sam označuje – holističnem gledanju na literarni proces razpravlja o bralcu, avtorju in tekstu kot med seboj pogojenih funkcijah in dodaja v serijo teoretskih pojmov bralca – *implied r.* (W. Iser), *model r.* (U. Eco), *competent r.* (J. Culler), *validating r.* (E. D. Hirsch), *average r.* in *superreader* (M. Riffaterre), *deconstructing r.* (J. Derrida), *informed r.* (S. Fish), *strong r.* in *mistaken r.* (H. Bloom), *feasting r.* (G. Hartman), *perverse r.* (R. Barthes) – svojo konceptualizacijo, t.i. *amazing reader*. V razpravi *Escape into Reception* R. Kloefer pregledno in kritično spregovori o scientističnih in hermenevtičnih šolah sodobne nemške literarne vede, pri tem pa ne zabriše svoje raziskovalne pozicije, ki se giblje v kontekstu obče semiotike kulture. Izhajajoč iz predpostavke o strateški nekompletnosti dobre proze, spregovori G. L. Dillon o različnih stilih branja (branje z odnosom na proairektični kod, na referencialni kod, na hermenevtični kod) in pri tem razume stil ne kot »učeni literarnokritični dekor«, ampak kot »nekaj, kar ustreza občim vzorcem mišljenja«, pa tudi »tipičnim socialnim vlogam in odnosom« (str. 85–86). Mimogrede naj omenimo, da Dillonova koncepcija stilistike predstavlja zanimivo razvojno fazo, saj kombinira generativno stilistiko z novejšo procesno orientirano psiholingvistiko. Na aktualno poststrukturalistično paradigmo literarne vede pregledno opozarja še razprava E. Wrightove *The*

New Psychoanalysis and Literary Criticism, pa tudi dva razširjena kritična prikaza: G. S. Morson obravnava knjigo E. Dalton *Unconscious Structure in the Idiot. A Study in Literature and Psychoanalysis*, K. Newman pa ocenjuje zbornik *Representing Shakespeare: New Psychoanalytic Essays* v redakciji M. M. Schwartz in C. Kahn ter prevod v angleščino *Toward a Freudian Theory of Literature* F. Orlanda.

Poletna številka (1982, 3), ki jo označuje nekaj odmikov tako glede kriterijev kot tudi resnobnosti, ima za sourednika odličnega poznavalca sodobnih iščočih izraznih tendenc Richarda Kostelanetza. Pod naslovom *Poetika avantgarde* je tu zbranih ducat spisov o konkretizmu in o pojavih, soudeleženih v konstituiranju postmodernizma. V obsežnem, bolj esejističnem uvodnem spisu *An ABC of Contemporary Reading*, ki očitno želi evocirati za razlago modernizma važen Poundov spis iz leta 1934, pretresa Kostelanetz vprašanja avantgarde, progressa, originalnosti, eksperimenta in vplivov, življenja form in avtonomije umetnosti, divergentnosti avantgard, »antiumetnosti« in »neumetnosti«, umetnosti kot konvencije, itd. V tipografsko duhovitem zapisu *The Critic as Conservator: Paracriticism and Beyond* se M. Zavarzadeh pozabava z vlogo Ihaba Hassana pri formiranju postmodernistične scene, migrede pa se ustavi še ob Hillisu Millerju, Hartmanu, Saidu, Sontagovi, De Manu, ki zanjo niso nič manj pomembni. O znamenitem zastopniku ameriške avantgarde Johnu Cageu, pa ne kot glasbeniku, ampak predvsem o njegovih predavanjih, dnevnikih in kritikih, o vprašanju stikov in o navezavah njegovih idej z evropsko umetniško avantgardo spregovori E. F. Lo Bue. E. Zweig objavlja iz svoje knjige *Performance Poetry* odlo-

mek razprave o mejah formalizma in o rabi slučajnostnih operacij v poeziji Jacksona Mac Lowa. O valu shakespearovskih, značilno postmodernističnih, palimpsestno pisanih dramskih besedil razpravlja G. Almansi in se posebej zaustavi ob delih Charlesa Marowitza. Preostali članki so namenjeni vprašanju konkretistične poezije in so jih prispevali: S. J. Schmidt, C. Clüver, J. M. Tolman, A. de Campos, H. de Campos, D. Pignatari, M. E. Solt. Nekateri med temi teksti so bili objavljeni že drugje. – V kontekstu danes aktualnih literarnih pojavov ni nič manj pomembno delovanje francoske Delavnice za potencialno umetnost OULIPO, zasnovane leta 1960 (spomnimo naj, da sta bila z njo povezana tudi Queneau in Calvino), W. F. Motte pa v tej številki med ocenami zabeleži tudi izid zajetnega oulipojevskega zbornika *La Bibliothèque Oulipienne*. Pod naslovom *Writing about Postmodern Writing* B. McHale kritično povzema štiri odmevne avtorje, C. Brooke-Rose *A Rhetoric of the Unreal*, ki jo v isti številki ocenjuje tudi C. Britton, C. Buttlerja *After the Wake*, A. Jefferson *The Nouveau Roman and the Poetics of Fiction* in A. Wilda *Horizons of Assent: Modernism, Postmodernism and the Iconic Imagination*, medtem ko A. Jefferson presoja delo M. A. Rose *Parody/Metafiction*, ki se loteva osrednjega aspekta modernistične in postmodernistične literature.

Prva številka letnika 1983 poleg razprav na temo *fiktionalnost in referenca* objavlja še troje spisov, ki naj bi po presoji uredništva osvetlili aktualno stanje literarne vede, hkrati pa dotlej najboljše sklop ocen, ki se izčrpno sooča s pojavi literarnokritičnih šol, novih teoretskih koncepcij in z nekaterimi interpretacijami, ki reaktualizirajo posamezna literarna dela. Vprašanje je, ali pri-

spevek M. Riffatterra o vlogi hermenevtičnih modelov, B. McHale kritično branje knjige A. Banfieldove *Unspeakable Sentences: Narration and Representation in the Language of Fiction* in njegov predlog za revidiranje vloge lingvistike za poetiko, ali pa spis M. Brose *Leopardis »L'Infinito« and the Language of the Romantic Sublime* zares imajo takšno težo, da bi jih upravičeno imeli za aktualne teme osemdesetih let. Nikakor pa takšne oznake ne moremo zanikati ob natisu štirih razprav H. Putnama, T. Pavela, I. Crosmanove in P. de Mana, ki so jih avtorji predstavili že prej v sekciji za vprašanja proze na redni konferenci MLA leta 1981. Ohlapno definirano področje naratologije je v svojem razmahu v šestdesetih in sedemdesetih letih s številnimi »teoretskimi« uokvirjanji problematike proze instruktivno potrdilo slepo ulico formalizma, ki je pretežno obvladoval naratološke raziskave. Spisi *Is There a Fact of the Matter about Fiction?* (H. Putnam), *The Borders of Fiction* (T. Pavel), *Reference and the Reader* (I. Crosman) do neke mere konvergirajo in so »prispevki k teoriji reference kot menjavi razumevanj o naših razlagah sveta« (str. 75), medtem ko je pozicija de Mana v razpravi *Dialogue and Dialogism*, ki kritično pregleduje obetaven Bahtinov pojem dialoščnosti, drugačna. De Man zavrača možnost, da bi »analitični diskurz poetike lahko generiral normativni diskurz hermenevtike« (str. 75), kajti po njegovih besedah »ni možen premik skozi formalizem k hermenevtiki« (str. 79).

Zajetni sveženj ocen je informativen in kritičen. J. D. Black se zaustavlja ob reaktualiziranem pomenu in kontroverznosti pojma alegorija, kot ga nakazujeta zbornika *Allegory, Myth, and Symbol* in *Allegory and Representation* v redakciji M. W. Bloomfielda oziro-

ma S. J. Greenblatta. Ob knjigi dekonstrukcionista S. Fisha *Is There a Text in this Class?* razmišlja J. T. Bagwell o teoretskih ozadnih avtorjeve pozicije, M. Toolan in N. Schor pregledujeta dve noviteti iz naratologije (G. N. Leech, M. N. Short, *Style in Fiction*; H. Mitterand, *Le Discours du roman*), E. Wright pa izdaja dveh knjig, ki ju družijo vprašanje o socialnih virih umetnosti in problem kreativnosti (J. Wolff, *The Social Production of Art*; R. Taylor, *Beyond Art*). Ob izidu knjige T. Todorova *Mikhail Bakhtine, le principe dialogique* razpravlja D. B. Polan o vlogi Bahtinove konceptualne mreže za pozicijo literarne vede v osemdesetih letih, medtem ko o drugi, na nemški prostor zamejeni šoli empirične znanosti o literaturi, ki mora svojo socialno relevanto šele potrditi, ob treh knjigah S. J. Schmidta (*Grundriss der Empirischen Literaturwissenschaft I, II* in angleški prevod *Foundations for the Empirical Study of Literature*) obsežno razpravlja H. Hauptmeier in R. Viehoff. E. Wrightova predstavlja reprezentativen izbor ključnih tekstov – ti sumarično nakazujejo temelj raznorodnih poststrukturalističnih pozicij – v redakciji R. Younga *Untying the Text*, C. E. Reeves piše o odlični izdaji izbranih spisov praške šole v redakciji P. Steinerja, medtem ko Y. S. Motow opozarja na manj uspelo knjigo o vzhodnoevropski literarni teoriji, zlasti češki, poljski in madžarski, v izboru J. Odmarka *Language, Literature and Meaning*. D. Forgacsov zapis o knjigi T. Eagletona *Walter Benjamin or Towards a Revolutionary Criticism* je kritično branje tega angleškega marksista, ki je osrednji del knjige namenil tudi aktualnim temam od vprašanj dekonstrukcije do retorike. Edukativna je tudi ocena knjige *Structuralism or Criticism?* G. Stricklanda, ki jo pod-

pisuje D. Knight, zlasti zato, ker opozarja ob odklonilnih, že kar antiintelektualističnih stališčih avtorja knjige npr. do francoskih teoretikov na porazno stanje na angleških univerzah.

V tematski številki o metafori (1983, 2) objavlja U. Eco pod naslovom *The Scandal of Metaphor* svoj revidirani spis o metafori z aspekta osemdesetih let objavil v italijanski izdaji Enciklopedije, o bistvu in pomenu metaforičnega jezika piše E. M. Zemach, o nadrealistični metafori I. Hedges, o metaforah v otroškem govoru J. Wojcik, recenzirani sta še dve knjigi na to temo, S. R. Levina *The Semantics of Metaphor* (R. D. Curton) in S. M. Kosslyna *Image and Mind* (D. P. Perkins), sklop razpravljanj o metafori pa v tej številki zaključuje polemika med J. C. Maloneyem in I. Bellertovo, ki jo je sprožil njen odmevni prispevek k obči teoriji metafore v knjigi *Sherlock Holmes' Interpretation of Metaphorical Texts*. – Kritičnemu pretresu je izpostavljen večje število novih knjig, omenimo pa naj vsaj oceno dela M. Rifatterra *Sémiotique de la poésie* (L. Edson), poskus teorije žanrov A. Fowlerja *Kinds of Literature* (H. Dubrow), C. Metzja *Psychoanalysis and Cinema* (E. Wrightova) in A. Lavers *Roland Barthes: Structuralism and After* (A. Jefferson).

Po temi in kvaliteti izstopa številka o ironičnem diskurzu (1983, 3), ki jo je uredil gost E. Wright. Problem ironije retoričnih figur namreč ne zadeva le aktualne, v sebi diferencirane kategorije estetike našega stoletja, ampak odpira sploh osrednje filozofsko vprašanje gotovosti in negotovosti, s tem pa protislovnosti objektivističnih in subjektivističnih pozicij ob vprašanju resničnosti. Po definiciji namreč zadeva problem konfliktnosti pomenov in Wright v svojem uvodnem komentarju

ne zanika, da tudi pričujoče razprave, ki združujejo avtorje različnih akademskih disciplin od filozofov, lingvistov, psihologov do sociologov in literarnih teoretikov, same eksemplarično uprizarjajo temeljno lastnost ironičnega diskurza. Med dvanajstimi razpravami velja izpostaviti vsaj tri, L. G. Hellerja *Puns, Ironies (Plural), and Other Type-4 Patterns*, D. S. Kauferja *Irony, Interpretative Form and the Theory of Meaning* in D. Holdcrofta *Irony as a Trope, and Irony as Discourse*. Prvi ob formalni analizi šale podčrtuje pomen in vlogo plurisignifikacije, vprašanje o rivalstvu označevalnih intenc in tem vprašanjem implicitno problematiko negotovosti. Kaufer postavlja vprašanje o ironiji znotraj teorije pomenov, razpravlja o vzrokih in implikacijah za eksistenco ironičnega modela ter postavlja tezo, da ironija kot forma izrablja svoje specifične prednosti, tj. »estetizira komponente«, ki v normalnem interpretativnem procesu ostajajo nerazvite. Holdcroft skuša zajeti teoretski okvir verbalne ironije in opozarja, da dvoumnost lahko izvira tudi iz nelingvističnih virov v kontekstu, kar pomeni, da lingvistične konvencije ne morejo biti edini determinirajoči faktor. V tej številki ni ocen novih knjig, preostale razprave pa so: *Images of Irony* (D. C. Muecke), *Ironies of Communication* (G. D. Martin), *The Irony and Ambiguity of Freedom* (J. L. Marsh), *Perception, Pretence and Reality* (E. Wright), *Dialectical Irony, Literary Form and Sociological Theory* (R. H. Brown), *Irony as a Methodological Convenience* (D. C. Anderson, W. W. Sharrock), *Sociology as a Private Language* (A. Brittan), *On the Dawning of Different Aspects of Life in a Pluralistic Social World* (R. Rommetveit).

Tudi četrta številka letnika 1984, ki zajema poetološka vpra-

šanja literature od biblije do renesanse, se pretežno ukvarja z naratološko problematiko. R. Altman (*From Line to Story in Biblical Verse*) tehta razloge za odsotnost narativnosti v zgodnji hebrejski literaturi in se analitično zaustavlja ob sistemu paralelizmov, ki opredeljujejo predilekcijo za verz. O vprašanju paralelizmov v kanonu stare kitajske poezije razpravlja tudi D. J. Liu. P. Hajdu obravnava vprašanja francoske romance v 12. stoletju in njenega semiotičnega modela, za katerega je značilna sintagmatska disjunktivnost kot osnova t. i. epizodične konstrukcije. Staroangleško besedilo *The Seafarer* in njegovo žanrsko spornost analizira J. M. Foley. Z izhodišč tekstne lingvistike se vprašanj renesančne poetike ob španski petrarkistični ljubezenski liriki dotakne A. Garcia-Berrio (*Topical Tradition and Textual Complexity*). Semiotična analiza srednjeveškega mirakla, ki ga S. Kantorjeva v zajetni razpravi razume kot literarno formo, izrazito primerno za naratološko analizo, pa potrjuje, kako zavestna je visoka estetska oblikovanost srednjeveških besedil. – Med ocnami opozarja J. D. Black na šest esejev, ki jih je M. Spariosu z atenske univerze zbral pod naslovom *Mimesis and Play* in v njih konfrontiral literarno vedo s filozofskoznanstvenim diskurzom. S tem revija nadaljuje spremljanje teoretskih aspektov, ki jih poraja tudi neangleško pišoča literarna veda, in v tem smislu je mogoče brati tudi oceno pri hardvardski univerzitetni založbi tiskane monografije G. Grabowicza o Tarasu Ševčenku (*The Poet as Mythmaker*), ki jo je prispeval J. Fižer, medtem ko J. W. Smith piše o knjigi o sedmih angleških romanih *Fiction and Repetition* dekonstrukcionista J. Hillisa Millerja.